

Α/Α. 15 ΗΘΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ & ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19

Ολυμπία Αναστασιάδου Msc,PhD(c)
Υποδιευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας Γ.Ν.Θ Γ.Γεννηματάς
Συντονίστρια Παθολογικής Ειδικότητας 3ης Υ.Π.Ε

AGENDA

- ΠΑΝΔΗΜΙΑ - ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ
- ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ & ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
- ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΙΟΥ
- ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ-ΙΑΤΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ
- ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΗΘΙΚΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ
- ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ & ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΟΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΚΟΠΟΣ

... τα κυριότερα ηθικά διλήμματα τα οποία παρουσιάστηκαν κατά την υφιστάμενη πανδημία Covid-19

➤ **ΗΘΙΚΗ & ΙΑΤΡΙΚΗ** **ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ ΗΘΙΚΗ**

- Περίπου ηλικίας 40 ετών - Δημιούργημα μεταπολεμικής περιόδου
- Δι-επιστημονικός κλάδος
- Πολύ-επιστημονικός κλάδος
(π.χ. Εμπλέκονται: Ιατρική, Φιλοσοφία, Ψυχολογία, Κοινωνιολογία, Οικονομικές Επιστήμες, Θεολογία, Νομική κ.ά.)
- Αναπτυσσόμενος συνεχώς
- **ΤΙ ΔΙΕΥΡΕΥΝΑ???** Αξιολόγηση και 'όχι γεγονότα (Το κάνει η Επιστήμη)

➤ ΗΘΙΚΗ & ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗ

- Ένα σύνολο έρευνας , πρακτικών και δημοσίου διαλόγου
- Που αποσκοπούν στην αποσαφήνιση ή και στην επίλυση ,όπου αυτό είναι δυνατόν
- Των ηθικών ζητημάτων τα οποία εγείρονται
- Από την έρευνα και τις εξελίξεις της Βιοιατρικής και της Βιοτεχνολογίας
- Στους κόλπους κοινωνιών που εμφανίζουν – με διαφορετική ομολογουμένως ένταση-
- Χαρακτηριστικά γνωρίσματα ατομικισμού, πολυπολιτισμικότητας και εξελικτισμού.

(ΤΡΟΚΑΝΑΣ,2021)

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ;

- Η βιοτεχνολογία αναπτύσσεται ραγδαία
(“ΕΙΣΒΟΛΗ” ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ)
- Η Ιατρική “δικαιούται” να εφαρμόζει ό,τι είναι τεχνικά εφικτό;
- Η κοινωνία μετασχηματίζεται (π.χ. η έννοια της οικογένειας αλλάζει και διευρύνεται, περισσότεροι από δύο γονείς λόγω της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, ομόφυλα ζευγάρια, πολλές μονογονεϊκές οικογένειες, σύμφωνα συμβίωσης)
- Τα ηθικά διλήμματα αναφύονται διαρκώς

(Πέτρου, Ιωάννης, ' 'Επιστροφή της ηθικής;' ' ,e-journal(A.Π.Θ) 2013)

➤ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

- Ιπποκρατικός Όρκος
- Declaration of Geneva (τ.εκδ 2017)
- Κώδικας Ιατρικής Ηθικής

➤ ΑΡΧΕΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

- Αυτονομία
- Ωφέλεια ή Ευεργεσία
- Μη Πρόκληση Βλάβης ή Πόνου
- Δικαιοσύνη

(Beaucamp, Tom, J Childress, Principles of Biomedical Ethics, Oxford: Oxford Univ.Press,2009)

➤ ΑΡΧΕΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

- Εμπιστοσύνη
- Συναίνεση του ασθενή μετά από ενημέρωση
- Αρχή του διπλού αποτελέσματος
- Σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα (WMA, Διακήρυξη Λισαβόνας 1981, 1995, 2005, 2015, 2020)
- Αντιμετώπιση του πόνου (WHO, 2004)

➤ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥ

- Διαδικασίες προσυπτωματικού ελέγχου

(Stover et al.,2007)

- Υποχρεωτικότητα

(Alahmad,Richi,BaniMustafa & Almutairi, 2021)

➤ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥ

▪ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑ

...περιορισμός της κυκλοφορίας προσώπων ή αγαθών στην ξηρά ή στη θάλασσα λόγω μιας μεταδοτικής ασθένειας..

(Mackowiak & Sehdev, 2022; Tognotti 2013)

➤ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥ

- Καραντίνα vs Απομόνωση

(Gensini, Yacoub & Conti, 2014)

➤ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ -ΙΑΤΡΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

- Σπανιότητα πόρων
- Μη επάρκεια κλινών ('last bed dilemma') {*Powder,2020;Spina et al.,2020*}
- Ανεπαρκής ιατροτεχνολογικός εξοπλισμός (*Narayan et al.,2020*)
- Μέτρα στα συστήματα υγείας-αναστολή τακτικών χειρουργείων (*Karampelias , Spanidis & Roussakou,2020*)
- Μετατροπή νοσοκομειακών μονάδων σε νοσοκομεία αναφοράς Covid-19
- Μείωση ημερών καραντίνας για τους επαγγελματίες υγείας

➤ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ Κ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

...κλήθηκαν να αποφασίσουν για τη ζωή ασθενών και την εισαγωγή τους σε μονάδες εντατικής θεραπείας με βάση συγκεκριμένα κριτήρια όπως η ηλικία, εξαιτίας των περιορισμένων πόρων και την κατάσταση της υγείας τους

(Rubio et al.,2020;Karampelias et al.,2020;Falco-Pegueroles et al.,2020;Riva & Petrini, 2021)

➤ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ Κ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

...με ανεπαρκή ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό έπρεπε να επιλέξουν να πλησιάσουν έναν ασθενή για να παρέχουν το είδος της φροντίδας που αισθάνονται ΗΘΙΚΑ υποχρεωμένοι να δώσουν ή να δώσουν προτεραιότητα στη δική τους υγεία, ασφάλεια κ ευεξία...

(Institute for Healthcare Improvement, 2020; Morley, Grady, McCarthy & Ulrich, 2020; Morley, Sese, Rajendram & Horsburgh, 2020α).

➤ ΗΘΙΚΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ

“Οδυνηρά συναισθήματα και ψυχολογική αστάθεια που προκαλείται όταν ένας επαγγελματίας υγείας που γνωρίζει τι πρέπει να κάνει βάσει ηθικής δεν μπορεί να το πράξει λόγω ιεραρχικών συγκρούσεων και θεσμικών εμποδίων”

(Jameton, 1984)

➤ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Κ ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΜΒΟΛΙΩΝ

Από τα μεγαλύτερα και πιο απτά επιτεύγματα των τελευταίων μηνών αλλά και από τα πιο επίμαχα και συζητημένα ζητήματα κατά τη διάρκεια της Πανδημίας λόγω της επιταχυνόμενης προόδου στην ανάπτυξη των ...

(Alqahtani, Mallah, Stevenson & Doherty, 2021)

➤ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ Ή ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΟΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

- Νομιμότητα

- Ηθικότητα

(Winter & Winter,2018)

➤ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ Ή ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΟΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

Προστασία της δημόσιας υγείας στο όνομα της κοινωνικής αλληλεγγύης και δημοκρατία

(Winter & Winter, 2018)

VS

Παραβίαση ατομικών ελευθεριών και ανθρώπινης αξιοπρέπειας

(Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 1, ΚΙΔ, Νόμος 3418/05, άρθρο 47 παρ. 3 2071/92)

➤ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ Ή ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΟΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

- Σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών, η υποχρεωτικότητα ορισμένων ιατρικών πράξεων εδράζεται όχι στην παρουσία του ατόμου αλλά του ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ.
- Ο σεβασμός της αξιοπρέπειας & της αυτονομίας του ατόμου υποχωρεί στο όνομα της κοινωνικής αλληλεγγύης και της προστασίας της υγείας της κοινωνίας

{ΣτΕ 2387/20 (Πλεύρης,2021) άρθ.21,παρ. 3 του Συντάγματος,WHO(2021)}

➤ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ρόλος και καθήκοντα του προσωπικού υγειονομικής περίθαλψης
- Ταχεία λήψη αποφάσεων υπό συνθήκες αβεβαιότητας
- Κατάλληλη χρήση των πληροφοριών υγείας και των ψηφιακών τεχνολογιών
- Πρόκληση κατάλληλης επικοινωνίας
- “ Infodemic ”

➤ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Τυχόν περιορισμοί θα πρέπει να «περιορίζονται»
- Διαφάνεια
- Ετοιμότητα των συστημάτων υγείας
- Σχεδιασμός προγραμμάτων πρόληψης κ ανταπόκρισης σε πανδημίες

➤ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ

... η Ηθική πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο χαρακτηριστικό των ανθεκτικών συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης...

*" Plans are nothing
Planning is everything "*

Dwight Eisenhower

